

Дата: 22.02.2023

Урок № 30

Тема. Йоанна Ягелло (нар. 1974). «Кава з кардамоном». Й. Ягелло - польська письменниця, авторка творів для дітей та молоді. «Кава з кардамоном». Синтез підліткової повісті (стосунки в родині, перше кохання) та детективу (розгадування сімейної таємниці)

Мета: створити умови для ознайомлення учнів із особистістю польської письменниці Й. Ягелло, творчою історією повісті «Кава з кардамоном», акцентування уваги на особливостях розвитку сюжету, жанровій своєрідності (синтезу підліткової повісті та детективу); спонукати до розвитку навичок аналізу та інтерпретації літературного твору, логічного мислення і уяви, вміння виокремити ключові події твору та розповідати про них; мотивувати до читання сучасної літератури.

Матеріали до уроку:

1. Слово викладача про письменницю *Методичний коментар: за матеріалами слова вчителя та презентацією творчої групи, яка готувала «Інтерв'ю з письменницею (уявне)», учні складають кросенси – I група «Йоанна Ягелло», II – «Кава з кардамоном».*

Народилася Йоанна Ягелло 4 серпня 1974 року у Варшаві.

Польська письменниця та журналістка Йоанна Ягелло - одна з найпопулярніших на сьогоднішній день авторка творів для дітей та молоді. Захоплювалася літературною творчістю ще з юності, щоправда, розпочинала свій творчий шлях у літературі не як прозаїк, а як поет. За фахом вона філолог (закінчила відділення англійської філології Варшавського університету, де якийсь час викладала мовознавство), працювала вчителькою англійської мови у гімназіях і ліцеях та в редакціях популярних польських молодіжних часописів «Перспективи» та «Когіто». Працює редактором освітнього видавництва. Серед захоплень письменниці (за її словами) - польська проза і шведські детективи, іспанські фільмами й пішохідні мандрівки.

Справжнім успіхом для письменниці стала публікація її першої прозової книги для підлітків «Кава з кардамоном» (2011 рік). Ця книга відразу отримала захоплені відгуки читацької аудиторії та визнання професійних літераторів: у Польщі була

номінована на нагороду «Книжка року 2011», отримала номінацію на нагороду Donga і була внесена у «Список скарбів» Музею дитячої книги.

2013 року повість «Кава з кардамоном» була перекладена українською мовою Воженою Антоняк і вийшла друком у видавництві «Урбіно». Книга мала величезний успіх у читачів. Письменниця була спеціальним гостем VII Дитячого фестивалю, що проходив у Львові (2013 рік), і в одному із інтерв'ю поділилася своїми враженнями: «В Україні відбулися мої перші зустрічі із читачами, котрі прочитали книгу «Кава з кардамоном». Зустріч з читачами – найбільша радість, яку може отримати автор, чия книга вперше вийшла в іншій країні...», так вважає Йоанна Ягелло, яка завітала сьогодні до нас. (уявно).

2. Повідомлення творчої групи про історію створення твору «Кава з кардамоном».

– Коли почала писати «Каву з кардамоном», моїй старшій донечці було 15 років. Вона любила читати, особливо фентезі, книги про Гаррі Поттера... І я подумала: шкода, що так мало книжок про життя підлітків. Замислила написати книгу про перше кохання, про те, що переживає 13- чи 15-річна дівчина, котра шукає цього кохання, і що трапляється на її шляху. І спочатку моя героїня закохалася у старшого за себе чоловіка, потім з'явився інший хлопець... Але мені здалося, що цього замало, що потрібна якась сильніша інтрига. Та й хотілося охопити дещо ширшу і глибшу тематику — тематику непростой родини, в якій не все гаразд, в якій є свої «скелети у шафі». Згодом, коли уже книга була написана, мені дорікали, чому я так багато проблем створила для однієї дівчини.

3. Слово викладача.

Повість «Кава з кардамоном» майстерно поєднує риси повісті для підлітків та детективу. І це не випадково. Йоанна Ягелло неодноразово підкреслювала у своїх виступах особливе захоплення детективами: «Я надзвичайно люблю детективи й багато їх читаю, читаю так, що годі відірватися... Я дуже хотіла написати книжку із сильною фабулою, бо саме такі книжки я люблю - в яких багато всього відбувається, і читач просто не може цю книжку відкласти, а читатиме її цілу ніч. Думаю, що молодіжна книжка має саме такою бути. А детективи - якраз такі».

Ознаки детективу	Приклад із тексту повісті «Кава з кардамоном»
<i>Сюжет твору пов'язаний із процесом розслідування, розгадуванням таємниці</i>	Уже на початку твору, у Пролозі, з'являється натяк на несподіванку. Дивна поведінка матері (безпричинні нервові зриви, байдужість до членів родини (навіть до малого Кая), зайнята лише комп'ютером — вітчим Адам «оселився» на роботі — раптовий від'їзд матері— неможливість поспілкуватися з нею—приїзд до Сероцька — знайдена стара світлина—спроби дізнатися про долю молодшої сестри—приїзд до сиротинця в Краків тощо.
<i>Герой, який розгадує таємницю</i>	Халіна Барська, діяльна, розсудлива, відповідальна (досить довгий час саме вона дбає за Кая; переживає, спостерігаючи холодність стосунків матері і вітчима, намагається підтримувати родину і не допустити її руйнування), спостережлива, стримана, схильна до аналізу фактів тощо.
<i>Атмосфера загадки, таємниці, напруги</i>	Тривожні сні Лінки, пов'язані з її мамою; відверта і незрозуміла байдужість мами до сімейних обов'язків; несподіваний від'їзд матері за кордон, неможливість спілкування з нею навіть через мобільний телефон (за сучасних умов такі речі викликають, щонайменше, нерозуміння і підозріливість); вщмова бабусі пояснювати сімейну ситуацію; незрозумілі причини, з яких Лінка перестала бувати у бабусі в Сероцьку; знайдена стара світлина у будинку бабусі Божени, пошуки сестри; відмова у сиротинцю розповісти про долю дівчинки тощо.
<i>Переважає зовнішніх подій</i>	Події даються через сприйняття героїні; одна із складових сюжету -ланцюжок напружених, інтригуючи подій, пов'язаних із спробою розгадати давню сімейну таємницю та дізнатися про долю втраченої молодшої

	сестри
<i>Виразність деталей, увага до найменших дрібниць</i>	Пейзажні описи, які допомагають зрозуміти настрій і почуття Лінки. стара світлина з білою плямою, родима пляма (сердечко), яка допоможе знайти молодшу сестру, тощо
<i>Обов'язкова розгадка таємниці</i>	Розкриваються таємниці: дивної поведінки мами, історія народження Касі, причини перебування її в сиротинцю тощо.

- У чому полягає своєрідність побудови повісті? *Твір має пролог, який створює напружено-драматичну атмосферу, передчуття тривоги, біди. Назви розділів книги – це місяці року (з вересня по червень), коли відбувалися певні події в житті 15-річної героїні Холіни (Пінки) Барської, Кожен розділ має своєрідний вступ, який створює містично-напружені відчуття; це сни головної героїні, а страх і тривога у та найчастіше пов'язані з матір'ю. Закінчується повість епілогом).*

Словникова робота.

Кардамон - загальна назва для декількох рослин родини імбирних і їх запашного насіння. Плоди мають дуже сильний аромат. Один із найпопулярніших варіантів використання кардамону - додають до кави і в чай, що дозволяє створити напої з особливим ароматом і смаком.

Результати роботи узагальнюються в опорній схемі чи конспекті.

Орієнтовний зразок опорного конспекту

- * *Становлення та дорослішання юної особистості в процесі вирішення життєвих проблем, подолання конфліктної ситуації.*
- * *Стосунки у родині (нерозуміння, відчуження, брак уваги, проблеми комунікабельності, сімейні таємниці), конфлікти «батьків» і «дітей».*
- * *Моральний вибір особистості у складній ситуації та відповідальності за нього.*
- * *Проблеми стосунків з однолітками, переживання почуття першого кохання.*
- * *Прагнення юної особистості самоствердитися, знайти себе.*

Фото виконаних завдань надсилати мені на електронну пошту

y.levchuk2976@gmail.com

У темі листа вкажіть ваше прізвище, номер групи та № уроку